Regeringsrätten
Rättsfall

Industriföretags kostnad för kyrka som överlämnats till församlingen – personalvårdskostnad?

Besvär av Mo och Domsjö AB angående inkomsttaxering 1968. – I sin deklaration yrkade bolaget avdrag med 1.297.814 kr för kostnad för uppförande i Domsjö av kyrkolokal, som överlämnats till församlingen för drift och underhåll. Bolaget anförde bl a: Bolaget anser, att tillgången till kyrkan, som i sitt nederplan även innehåller utrymmen för sammankomster, fyller ett ur personalvårdssynpunkt angeläget syfte. Boendeutredningen visar att drygt 75 procent av befolkningen av de aktuella områdena har direkt anknytning till bolaget. Bolagets beslut att uppföra och till kommunen skänka kyrkan utgjorde ett led i bolagets personalpolitik. Det synes oss helt klart, att den verksamhet som kyrkan bedriver ur personalvårdssynpunkt har minst samma tyngd som exempelvis en idrottsanläggning.

TN och MKPN vägrade avdrag. KR i Sthlm: ej ändring.

RR yttrade (efter prövningstillstånd): Anordnande av gudstjänstlokal kan i och för sig innefatta sådan personalvårdande åtgärd som berättigar till kostnadsavdrag. Emellertid får i förevarande fall, såsom PN framhållit, antagas att kyrkobyggnaden, som av bolaget överlåtits till församlingen med oinskränkt dispositionsrätt för denna, kommer att i icke oväsentlig mån brukas av andra än bolagets anställda. Vid sådant förhållande äger bolaget ej åtnjuta avdrag för de ifrågavarande kostnaderna. – På grund av det anförda lämnar RR besvären utan bifall. (RR föredr. 19.11; dom 6.12.1974.)

Anm.: Se RÅ 1949 not 574–575, 1949 not 925, 1952 not 241–242, 1952 not 617, 1953 not 144, 1953 not 2018, 1957 not 90, 1959 ref 28, 1968 ref 46, RN 1952 nr 5: 7, RN 1955 nr 4: 4.

Förmån av fri mottagaravgift för anställd hos Sveriges Radio

Besvär av A. angående inkomsttaxering 1972. – A. var anställd som producent i Sveriges Radio. I sin självdeklaration upptog A. såsom inkomst av tjänst bland annat 200 kr avseende fri mottagaravgift för radio och TV. Han yrkade avdrag med motsvarande belopp under hänvisning till att han som nyhetsredaktör måste följa programverksamheten i största utsträckning.

RR yttrade: I målet är upplyst att Sveriges Radio för all personal som varit anställd i företaget under längre tid än ett år betalat vederbörandes avgift för innehav av ljudradio- och televisionsmottagare. Anställd äger dock ej direkt till sig utfå belopp, motsvarande avgifterna. Vidare är upplyst att syftet

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:31

med denna förmån är att de anställda skall ha möjlighet att se och höra de av arbetsgivaren producerade programmen. – Den av A. åtnjutna förmånen, som utgått även till samtliga andra som varit anställda under viss minsta tid och oberoende av vederbörandes funktion inom företaget, kan ej anses utgöra direkt vederlag för utfört arbete. Fastmer bör företagets bestridande av avgifterna ses som en åtgärd avsedd att främja trivseln i arbetet. Förmånen har obestritt ett värde av endast 200 kr. I målet har ej gjorts gällande att andra, likartade förmåner utgått till A. under beskattningsåret från företaget. – På grund av vad sålunda anförts och då förmånen får anses vara av mindre värde, skall densamma icke upptagas som intäkt. (RR föredr. 6.11; dom 27.11.1974.)

Anm.: Se prop 1956: 150 s 326 f, RN 1967: 7 p 4, Geijer Rosenqvist Sterner Skattehandbok Del 1 sjunde upplagan s 374 f.

Ökade levnadskostnader i samband med förflyttning

Besvär av lokbiträdet A. angående inkomsttaxering 1968. – RR yttrade: A. har förflyttats från Mjölby till Hallsberg från och med den 1 november 1966. Hans hustru hade förvärvsarbete i Mjölby och två barn gick där i skolan. Hyran för familjens lägenhet i Mjölby var 160 kr i månaden. Den i början av 1967 erbjudna bostaden i Hallsberg betingade en månadshyra av över 500 kr. – Det har under angivna omständigheter icke kunnat påfordras av A. att han skulle flytta till ny familjebostad i Hallsberg redan från och med den 1 februari 1967. Han får anses berättigad till att under en omställningsperiod intill utgången av läsåret 1966/67 åtnjuta avdrag för de fördyrade levnadskostnader som föranletts av den dubbla bosättningen. – A. har under ifrågavarande tid erlagt dubbelhyra med tillhopa 625 kr och får anses i övrigt gottgjord med ett avdrag av 15 kr per dag i 125 dagar eller med 1 875 kr. A. är sålunda berättigad till avdrag för fördyrade levnadskostnader med tillhopa 2 500 kr. – (RR föredr. 3.10; dom 25.11.1974.)

Anm.: Se RÅ 1968 ref. 53 (Skattenytt 1969 s. 193).

Skogvaktares ökade levnadskostnader vid tjänsteresor utom den vanliga verksamhetsorten

Besvär av H. angående inkomsttaxering 1970. – H. var anställd som skogvaktare hos Transtrands allmänningstyrelse. Han hade kontor och bostad i Sörsjön. I sin deklaration uppgav H. som intäkt traktamente med 2 550 kr. Han yrkade avdrag för ökade levnadskostnader med samma belopp. – TN vägrade avdrag då bortaliggning ej syntes ha ägt rum och ej heller förrättningar utom kommunen syntes ha verkställts.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:31

Hos PN uppgav H. att han fått dagtraktamenten med 17 kr per dag under 150 dagar då han gjorde tjänsteresor mer än fem km från kontoret och var borta från hemorten upp till tio timmar. Han uppgav vidare att hans traktamenten motsvarade vad som utgick till statligt anställda skogvaktare. – PN vägrade avdrag då ifrågavarande tjänsteresor icke företagits utom den vanliga verksamhetsorten.

KR i Sthlm yttrade: Med hänsyn till att H:s resor inom tjänstgöringsområdet i allmänhet omfattat mindre än 6 mil per dag och endast enstaka gånger överstigit 10 mil får resorna anses icke ha företagits utom hans vanliga verksamhetsort. – Vid sådant förhållande kan H., oaktat arbetsgivaren utgivit ersättning till H. i form av traktamenten, icke anses berättigad till något avdrag i ifrågavarande hänseende.

Sedan H. anfört besvär hos RR anförde TI: H. är anställd som skogvaktare för Sörsjöns bevakningsområde. Någon särskild skogvaktare för Transtrands bevakningsområde har ej funnits, utan bevakningen inom detta område har skett centralt från Transtrand. H. har emellertid i viss utsträckning anlitats även för bevakningen inom Transtrands bevakningsområde. Med hänsyn till vad som sålunda blivit upplyst i målet synes övervägande skäl tala för att betrakta endast Sörsjöns bevakningsområde som H.:s vanliga verksamhetsort. Av sammandrag av utdrag av reseräkningar framgår, att H. under 23 dagar av år 1969 tjänstgjort inom Transtrands bevakning samt 1 dag inom Lima kommun. Han får sålunda under 24 dagar anses ha företagit resor utom den vanliga verksamhetsorten. Då han härvid uppburit traktamentsersättning med 17 kr per dag, synes han berättigad till avdrag för fördyrade levnadskostnader med (24 × 17 =) 408 kr.

RR yttrade: H. har haft sitt tjänsteställe i Sörsjön. Sörsjön får därför anses vara hans vanliga verksamhetsort. H. har från arbetsgivaren uppburit traktamente. Av utredningen i målet framgår att det yrkade avdragsbeloppet, 2 550 kronor, avsett traktamentsersättning för tjänsteresor utom den vanliga verksamhetsorten, när förrättningen varat 6–10 timmar. H. är alltså berättigad till avdrag för ökade levnadskostnader med yrkat belopp. (RR föredr. 5.11; dom 29.11.1974.)

Anm.: Se RN 1967: 2: 1.

Vid hemvist i två länder: centrum för levnadsintressena avgörande för det skatterättsliga hemvistet enligt dubbelbeskattningsavtal

Besvär av A. angående förhandsbesked. – A. utflyttade i aug. 1970 tillsammans med hustru och minderårig dotter av hälsoskäl till Schweiz, där han erhållit uppehållstillstånd och förhyrt en femrumsvåning. Han avgick samtidigt som verkställande direktör och senare som styrelseledamot i ett av honom grundat familjeföretag, där han ägde drygt 25 procent av aktierna

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:31

dock med rösträttsmajoritet. Från företaget, som en son ledde, erhöll A. pension på drygt 100 000 kr. Han hade uppsagt av honom förhyrd bostadslägenhet i Stockholm men behållit äganderätten till en fritidsfastighet på Värmdön.

RR yttrade: Lika med RSV finner RR att A. jämlikt KL i beskattningshänseende alltjämt skall anses bosatt i Sverige. – Enär A. emellertid har hemvist även i Schweiz och då han i båda staterna har hem som stadigvarande står till hans förfogande, skall han enligt Art. 4 § 2 a) avtalet mellan Sverige och Schweiz för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatt på inkomst och förmögenhet anses äga skatterättsligt hemvist i den av de båda staterna med vilken han har de starkaste personliga och ekonomiska förbindelserna (centrum för levnadsintressena). Utredningen i målet ger vid handen att A., som under längre tid med sin familj varit bosatt på samma ort i Schweiz, äger de starkaste förbindelserna med sistnämnda land. – Vid angivna förhållanden ändrar RR på det sätt RSV:s förhandsbesked, att A. förklaras skola vid tillämpningen av nyssnämnda dubbelbeskattningsavtal äga skatterättsligt hemvist i Schweiz. (RR föredr. 8.10; dom 29.10.1974.)

Anm.: Se RÅ 1968 ref 9, RÅ 1969 not 1374, 1970 not 918, 1972 ref 46. Se vidare SOU 1962: 59 s 72–77, prop 1966: 127 s 48–50.

Skattepliktig ersättning som balanserats för mötande av framtida kostnader – beskattningsår?

Besvär av Aktiebolaget K. J. angående inkomsttaxering 1971. – Bolaget träffade år 1968 avtal med postverket om utrymning av vissa av bolaget förhyrda lokaler och erhöll därvid i ersättning 200 000 kr för att själv ombesörja anskaffandet av nya lämpliga lokaler. Bolaget placerade medlen på särskilt bankkonto och skuldförde samtidigt beloppet i sin balansräkning.

Sedan TN vid 1971 års taxering begärt specifikation av bolaget på skuldposten "div personer" i bolagets balansräkning, upplyste bolaget om ersättningen och uppgav att skuldposten skulle balanseras mot kommande avflyttningskostnader. – TN upptog beloppet till beskattning med följande motivering: Enligt bolagets uppgift hade mottagen ersättning för framtida flyttningskostnader balanserats. Eftersom bolaget erhållit full betalning och det ur taxeringssynpunkt ej vore godtagbart att avsätta medel för framtida kostnader i form av en reserv återfördes ersättningen till beskattning.

LSR undanröjde beskattningen av beloppet 200 000 kr (ordföranden skiljaktig) men KR i Sthlm fastställde TN:s beslut

RR yttrade (efter prövningstillstånd): Det i målet ifrågakomna beloppet 200 000 kr avser en ersättning, som bolaget uppbar 1968 och som utgjorde för bolaget under samma år skattepliktig intäkt. – På grund härav och då något förhållande ej föreligger som kan medföra att beloppet skall upptagas till be-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:31

skattning vid 1971 års taxering, fastställer RR, med ändring av KR:s dom, taxeringarna till de av LSR angivna beloppen. (RR föredr. 19.11; dom 6.12 1974).

Anm.: Se RÅ 1949 ref 50, 1957 not 2029, 1959 not 380.

Tillämpning av 105 § TF? Ej överflyttning till tidigare års taxering av avdragspost, som felaktigt balanserats över till senare år

Besvär av F angående taxeringar 1963 och 1966. – TN tillade vid 1966 års taxering ett belopp av 74 000 kr, avseende icke medgivet avdrag för varuskulder i F:s rörelse. – PN fastställde TN:s beslut, varefter F sökte ändring hos KR.

KR fann att beloppet 74 000 kr ej bort återföras till beskattning vid 1966 års taxering. Detta hade i stället bort ske vid 1963 års taxering. KR nedsatte därför 1966 års taxering med beloppet 74 000 kr och ändrade – med tillämpning av 105 § 1 mom. första stycket TF – en F år 1967 åsatt eftertaxering för 1963 så att eftertaxeringen höjdes med skuldbeloppet 74 000 kr.

RR yttrade: Lika med KR finner RR att beloppet 74 000 kr bort återföras till beskattning vid 1963 års taxering. Emellertid är fråga om en ej godtagbar avdragspost, som felaktigt balanserats, och ej om inkomst eller utgift, som bort hänföras till annat beskattningsår än det som taxeringen avser. Förutsättningar för tillämpning av 105 § TF föreligger således icke. – På grund härav gör RR ej ändring i KR:s utslag i fråga om 1966 års taxeringar samt förklarar, med ändring av KR:s utslag beträffande eftertaxering för år 1963, att PN:s beslut skall stå fast. (RR föredr. 1.10; dom 23.10.1974).

Anm.: Se RÅ 1967 not 1156, 1968 not 1558, 1969 not 1417 samt SOU 1954: 24 s. 49–50, 193–194, SOU 1955: 51 s. 206–207 och prop. 1956: 150 s. 306–307, 317.

Eftertaxering inom 5-årstiden? Prövningstillstånd av RR?

Besvär av W angående eftertaxering för 1967. – Enligt 115 § TF får eftertaxering icke ske med mindre fråga därom prövats inom fem år efter det år, då taxeringen rätteligen bort verkställas i första instans.

Sedan TI hos LSR yrkat att W skulle för 1967 eftertaxeras för inkomst och W medgett eftertaxering, behandlade LSR målet vid sammanträde den 18–20 dec. 1972 och beslöt att åsätta W eftertaxering för 1967. LSR:s beslut meddelades den 9 jan. 1973 och expedierades den 19 jan. 1973.

Hos KR yrkade W att eftertaxeringen skulle undanröjas eftersom LSR:s beslut meddelats först den 9 jan. 1973 och således efter den föreskrivna femårsfristen. – KR i Sthlm ogillade yrkandet, då LSR prövat och avgjort frågan

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:31

om eftertaxering inom den tid som anges i 115 § TF och alltså i behörig ordning. I KR:s besvärshänvisning angavs ej krav på prövningstillstånd för prövning av anförda besvär.

RR fann vid föredragning den 18.9 1974 att besvären avsåg fråga som fullföljts till KR, varför besvären skulle prövas endast om RR meddelat prövningstillstånd, och överlämnade målet för tillståndsprövning av tre ledamöter. Sedan sådant tillstånd meddelats, undanröjde RR eftertaxeringen och yttrade: Frågan om eftertaxering kan ej anses ha blivit prövad förrän beslut meddelats i målet. Enär LSR icke meddelat beslut inom den i 115 § TF angivna tiden, har eftertaxering ej bort ske. (RR föredr. 18.9; dom 13.11 1974.)

Anm.: Se prop. 1955: 160 s. 163 och Wennergren, Förvaltningsprocess s. 240, 268 och 272 f.

Behörig delgivning av domstolsbeslut?

Besvär av L angående taxering. – RR yttrade: En till L ställd postförsändelse, innehållande KR:s beslut, har utkvitterats vid postanstalt i Paris den 15 juli 1974 av markisinnan Claire des Portes. Utredning föreligger ej utvisande att Claire des Portes haft L:s uppdrag att för hans räkning mottaga delgivning eller utkvittera postförsändelsen. L har uppgivit sig senare ha mottagit försändelsen. Vid angivna förhållanden är icke utrett att besvären, som inkom till RR den 23 sept. 1974, inkommit för sent. RR lämnar L:s besvär utan bifall. (RR föredr. 23.10; dom 13.11 1974.)

Anm.: Se rättsfall i RRK R73 2: 32 samt RR:s dom 1974-06-17 (Kähler).

Talan enligt 99 § TF begränsad till fråga varom avvikelse – underrättelse ej lämnats

Besvär av K angående inkomsttaxering 1970. – RR yttrade: De i 99–104 §§ TF meddelade bestämmelserna om besvär i särskild ordning avser vissa uppräknade fall, då grövre processuella eller materiella fel förelupit vid taxering. Ändamålet med bestämmelserna får antagas vara att anvisa form för rättelse av sådana fel. Vad beträffar de fall, som anges i 100 §, är det sedan länge fastslaget i rättspraxis, att en talan enligt nämnda paragraf i princip endast kan avse rättelse av det förelupna felet och således i allmänhet icke kan utsträckas att gälla taxeringen i övrigt. I nu förevarande fall har fråga uppkommit, om skattskyldig, som inte erhållit behörig underrättelse enligt 69 § TF om att TN frångått hans självdeklaration och som således äger föra talan mot taxeringen enligt 99 § TF, härvid kan yrka att hans taxeringar ändras i annat hänseende än det som avvikelsen gäller. – Det är att märka, att TF såväl genom sin uppställning i systematiskt hänseende som

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:31

genom avfattningen av 100 § första punkten likställt besvär enligt 99 och 100 §§ och betecknat båda dessa arter av besvär som besvär i särskild ordning till skillnad från de i 73–76 §§ givna allmänna bestämmelserna om besvär över TN:s beslut. En tolkning av 99 §, som medger besvärsrätt även i den mån taxeringen inte innebär frångående av självdeklarationen, synes också falla helt utanför gränserna för vad som kan antagas vara den rättspolitiska motiveringen till bestämmelsen i 99 §. En sådan tolkning skulle vidare medföra den konsekvensen, att en skattskyldig i helt normala fall skulle kunna förlänga sin besvärstid genom att avsiktligt göra ett uppenbart fel i sin självdeklaration och icke utkvittera den underrättelse, som TN har att översända, när den vidtager härav påkallad rättelse. – Visserligen finns numera, på grund av bestämmelsen i 29 § förvaltningsprocesslagen (FPL), möjlighet för skattedomstol att frångå den i taxeringsprocessen gällande s k beloppsgränsen. Bestämmelsen får emellertid tillämpas endast om det föreligger särskilda skäl, och den är således att beteckna som ett undantag från allmänna regler. Med hänsyn bl a härtill kan det inte antagas, att tillkomsten av den nämnda bestämmelsen innebär någon principiell ändring beträffande innebörden av de i TF givna reglerna om besvär i särskild ordning över taxering. – I enlighet med det anförda bör 99 § TF tolkas så, att där åsyftad besvärstalan i princip inte kan gälla annan fråga än den, vari TN avvikit från självdeklaration utan att därom i behörig ordning underrätta den skattskyldige. – Vad i målet förekommit innefattar inte sådana skäl, som enligt 100 § TF eller 29 § FPL kan föranleda ändring av taxeringen. – RR gör därför ej ändring i det slut överklagade domen innehåller. (RR föredr. 4.9; beslut 23.9.1974.)

Anm.: Se Hedborg m fl Taxeringshandbok s 240, 247, Wennergren Förvaltningsprocess s 222, Hermansson m fl. Taxeringshandbok s 307, 310, Wennberg Prövningsnämndsprocessen 111.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:31